EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 21.4.2006
KOM(2006) 167 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

dėl Tarybos bendrosios pozicijos 2005/69/TVR įgyvendinimo

{SEK(2006) 502}

KOMISIJOS ATASKAITA

dėl Tarybos bendrosios pozicijos 2005/69/TVR įgyvendinimo

ĮVADAS

2004 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Taryba savo Deklaracijoje dėl kovos su terorizmu nurodė Tarybai imtis tolesnių veiksmų, kad būtų sukurta integruota pasikeitimo informacija apie pamestus ar pavogtus pasus sistema pasinaudojant Šengeno informacine sistema (SIS) ir Interpolo duomenų baze.

Atsižvelgdama į šį prašymą, Taryba pirmiausia pateikė Bendrąją poziciją 2005/69/TVR, kurioje numatyta, kad siekiant šio tikslo bus užtikrintas techninis SIS II funkcionalumas.

Bendrąja pozicija valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad kompetentingos institucijos keistųsi duomenimis apie išduotus pasus ar tuščius pasų blankus, kurie yra pavogti, pamesti ar neteisėtai pasisavinti, ir jie būtų pateikiami tokia forma, kad būtų galima įtraukti į konkrečią informacinę sistemą, tuo pat metu užtikrinant duomenų subjektų pagrindinių teisių apsaugą.

1. PAGRINDINIAI BENDROJOJE POZICIJOJE NUMATYTI ĮPAREIGOJIMAI

Atsižvelgdama į tai, kas numatyta bendrojoje pozicijoje, Komisija nustatė 5 atskirus įpareigojimus, skirtus valstybėms narėms:

– Keistis visais esamais ir būsimais paso duomenimis (pagal apibrėžimą) su Interpolu

– Dalintis tokiais duomenimis tik su tomis Interpolo narėmis, kuriose užtikrinamas tinkamas asmens duomenų ir pagrindinių teisių ir laisvių apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu lygis

– Užtikrinti, kad tokiais duomenimis su Interpolu būtų keičiamasi nedelsiant, kai jie įvedami į nacionalinę duomenų bazę ar SIS

– Užtikrinti, kad kompetentingos teisėsaugos institucijos naudotųsi Interpolo duomenų baze, siekdamos susipažinti su tokia informacija, kai to reikia vykdant jų uždavinius;

– Užtikrinti, kad ne vėliau kaip 2005 m. gruodžio mėn. būtų sukurta tinkama infrastruktūra užklausoms palengvinti.

2. ATASKAITOS TIKSLAS IR VERTINIMO METODAS

Pagal bendrosios pozicijos 4 straipsnį Europos Komisijai buvo nurodyta pateikti Tarybai ataskaitą dėl bendrosios pozicijos įgyvendinimo valstybėse narėse.

Taryba, remdamasi šia ataskaita, įvertins, kokia apimtimi valstybės narės laikėsi bendrosios pozicijos ir imsis reikiamų veiksmų.

2005 m. rugpjūčio 3 d. Komisija, vykdydama šią užduotį, išsiuntė visoms 25 valstybėms narėms klausimyną. Šis klausimynas buvo parengtas siekiant gauti atsakymus, kurie padėtų išsiaiškinti bendrosios pozicijos įgyvendinimo mastą, būdą ir metodą.

Tik 17 valstybių narių pateikė atsakymus į šį klausimyną.

Atsakymus pateikė:

Austrija	Belgija	Čekijos Respublika	Estija	Suomija
Vokietija	Ispanija	Italija	Lietuva	Liuksemburgas
Nyderlandai	Portugalija	Slovėnija	Slovakijos Respublika	Jungtinė Karalystė
Lenkija	Latvija			

Atsakymų nepateikė:

Danija	Graikija	Prancūzija	Airija	Kipras
Vengrija	Malta	Švedija		

Reikėtų pažymėti, kad ši ataskaita pateikiama atsižvelgiant į bendrosios pozicijos 4 straipsnyje numatytą reikalavimą, pagal kurį Komisija turi pateikti Tarybai ataskaitą iki 2005 m. gruodžio mėn. Todėl ji parengta remiantis daugumos valstybių narių, o ne visų 25 valstybių narių, atsakymais.

Nacionalinė informacija, kurią gavo Komisija, neišvengiamai turi įtakos šios ataskaitos kokybei ir vertei. Kai kuri Komisijos gauta informacija buvo neapibrėžta, neišsami, joje buvo daroma nuoroda į vidaus teisės ir kitas nuostatas, nepateikiant išsamesnės informacijos, taip pat kai kuri informacija pateikta valstybėms narėms skirtingai aiškinant joms užduotus klausimus. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad galima įvairiai aiškinti bendrojoje pozicijoje numatytus palyginti bendro pobūdžio apibrėžimus, ne visada pagal pateiktus atsakymus iš karto galima suprasti, ar pagrindinių straipsnių nuostatos yra įgyvendintos; kartais tai yra labiau susiję su įgyvendinimo apimtimi, o ne su pačia priemone.

3. ATSAKYMŲ SANTRAUKA

3.1. Kaip Jūsų valstybės narė įgyvendino Bendrąją poziciją dėl keitimosi tam tikrais duomenimis su Interpolu (2005/69/TVR)?

Atsižvelgiant į atsakymus į šį klausimą, galima teigti, kad valstybės narės yra skirtinguose etapuose įgyvendinant bendrąją poziciją. Atsakymai rodo, kad bent jau apskritai buvo padaryta tinkama pažanga įgyvendinant bendrąją poziciją, nors ir ne visos jos apimties atžvilgiu. Daugumoje atsakymų nurodyta, kad daugelyje valstybių narių yra įgyvendintos pagrindinės 3 straipsnio 1 dalies nuostatos, o pagrindinės 3 straipsnio 3 dalies nuostatos sudarė kur kas daugiau sunkumų. Daugeliu atvejų reikiami duomenys buvo pateikti (arba šiuo metu pateikiami) Interpolui. Tačiau atrodo, kad atsižvelgiant į atsakymus tik nedaugelis

valstybių narių sugebėjo sukurti infrastruktūrą kompetentingoms teisėsaugos institucijoms ieškoti informacijos atitinkamose Interpolo duomenų bazėse.

3.2. Ar Jūsų valstybė narė keičiasi visais paso duomenimis (pagal Bendrosios pozicijos 2005/69/TVR 2 straipsnio 1 dalyje pateiktą apibrėžimą) su Interpolu, kaip reikalaujama Bendrosios pozicijos 2005/69/TVR 3 straipsnio 1 dalyje?

11 iš 17 apklaustųjų valstybių keičiasi paso duomenimis su Interpolu, o 3 valstybės narės netrukus pradės tai daryti. Šiuo metu tokia informacija nesikeičia Ispanija, Estija ir Slovakija. Ne visada keičiamasi visais duomenimis, kaip reikalaujama pagal bendrąją poziciją, pvz., Lenkija teikia tik tų pasų duomenis, kurie buvo pamesti ar pavogti vykdant nusikaltimą.

3.3. Ar Jūsų valstybė narė pagal Bendrosios pozicijos 2005/69/TVR 3 straipsnio 3 dalį nedelsdama keičiasi paso duomenimis taip pat ir su Interpolu, kai jie buvo įvesti į atitinkamą nacionalinę duomenų bazę ar SIS, jei Jūs joje dalyvaujate? Prašome apibūdinti darbų seką, pirmiausia, kaip Jūs užtikrinate, kad būtų nedelsiant keičiamasi duomenimis su Interpolu, kai jie įvedami į atitinkamą nacionalinę duomenų bazę ar SIS.

Labai mažai atsakymus pateikusių valstybių narių teigė, kad joms pavyko užtikrinti *skubų* pasikeitimą duomenimis su Interpolu. Tik trys valstybės – Portugalija, Nyderlandai ir Vokietija – tvirtino, kad joms pavyko tai pasiekti (nors iš tikro apskritai nėra aišku, ar Nyderlandai jau teikia informaciją), o Portugalija tai vis dar vykdo faksu arba elektroniniu paštu. Tačiau 7 valstybės narės kasdien keičiasi informacija: tą pačią dieną, kai informacija gaunama nacionaliniu lygiu arba kitą rytą.

3.4. Ar Jūsų valstybė narė daro skirtumą tarp Interpolo narių, su kuriomis keičiamasi tokiais duomenimis ir su kuriomis nesikeičiama, pagal Bendrosios pozicijos 2005/69/TVR 3 straipsnio 1 dalį? Jei taip, kokiu būdu Jūsų valstybė narė daro skirtumą? Ar Jūs reikalavote abipusiškumo keičiantis duomenimis?

14 iš 17 atsakiusių valstybių narių, keisdamosi informacija, nedaro skirtumo tarp Interpolo narių, o 2 valstybės dar nenusprendė dėl savo politikos šiuo atžvilgiu. Nyderlandai yra vienintelė valstybė narė, daranti skirtumą tarp Interpolo narių. Toks atviras dalies valstybių narių požiūris greičiausiai pagrįstas tuo, kad jos nesikeičia *asmenine (vardine)* informacija – tokią priežastį nurodė JK, Vokietija, Portugalija ir Čekijos Respublika. Jei Interpolo duomenų bazėje ieškant neasmeninės informacijos pateikiami prašymai dėl papildomos asmeninės informacijos, valstybės narės, suteikdamos tokią informaciją, gali taikyti skirtingą metodą valstybių atžvilgiu. JK atveju, pavyzdžiui, pažymėta, kad kai keičiantis informacija turi būti perduota asmeninė informacija, turi būti atliktas kiekvieno atskiro prašymo rizikos vertinimas prieš pateikiant tokią informaciją.

Atsižvelgiant į abipusiškumo principą, tik 2 iš 17 atsakiusių valstybių (Portugalija ir Slovakija) nurodo, kad jos reikalauja ar reikalautų abipusio pasikeitimo. Portugalijos atsakyme aiškiai nurodyta, kad būtų reikalaujama taikyti abipusiškumo principą tik dvišalio pasikeitimo vardine informacija atveju po to, kai Interpolui pateiktos (neasmeninės) informacijos, esančios duomenų bazėje, ieškanti šalis suranda informaciją. Be to, tai reiškia, kad abipusiškumas turbūt priklausytų nuo valstybės narės noro keistis informacija, kai tai susiję su asmeniniais ar vardiniais duomenimis.

3.5. Kokiais būdais Jūsų valstybė susitarė su Interpolu keistis visais jo turimais paso duomenimis pagal Bendrosios pozicijos 2005/69/TVR 3 straipsnio 2 dalį?

6 iš 17 atsakiusių valstybių galėtų, atsižvelgiant į 1 dalyje nustatytus reikalavimus, susitarti dėl keitimosi su Interpolu būdų. Iš likusių 2 valstybės kaip keitimosi informacija pagrindą paprasčiausiai nurodė Interpolo veiklos taisykles, o 2 valstybės pateikė neaiškius atsakymus. Kitais atžvilgiais nurodyti tokie būdai:

- keitimasis, remiantis Šengeno rekomendacijomis (Vokietija)
- Susitarimas keistis informacija naudojant numatomą realaus laiko DATRIEL sistemą (Ispanija)
- Automatinis informacijos perdavimas iš nacionalinės duomenų bazės į SIS, o iš jos – į Interpolo ASF/STD sistemą (Suomija)
- I – 24/7 naudojimas (Italija ir Latvija)
- *Ad hoc* konsultavimasis centriniu lygiu (Liuksemburgas); ir
- Informacijos Interpolui pateikimas elektroniniu būdu naudojant NCIS ir I – 24/7 naudojimas keičiantis vėlesne slapta informacija (JK).

3.6. Kaip Jūsų valstybė narė užtikrina, kad kompetentingos teisėsaugos institucijos, atsižvelgdamos į bendrąją poziciją, ieškotų informacijos Interpolo duomenų bazėje kiekvieną kartą, kai to reikia vykdant jų uždavinius pagal Bendrosios pozicijos 2005/69/TVR 3 straipsnio 4 dalį?

Atsakymai į šį klausimą dažnai yra nekonkretūs ir iš viso pateikiamas neaiškus bendras atsakymas. Apskritai atrodytų, kad labai nedaug valstybių narių ėmėsi tinkamų veiksmų įgyvendinant šį straipsnį, o veiksmai, kurių buvo imtasi, yra palyginti nereikšmingi.

Kaip būdai, skirti stebėti ir reguliuoti tokį keitimąsi duomenimis, buvo nurodyti vidaus taisyklės ir rekomendacijos, informacijos apie Interpolą ir sujungimo susitarimo kodo (*code of connection agreement*) pateikimas. Daugeliu atveju valstybės narės tiesiog nurodė būdus, kuriais galima gauti tokią informaciją – pavyzdžiui, per centrinius informacinius punktus, ASF-mail/e-ASF ar taikant EASYFORM.

Atsižvelgiant į daugumą atsakymų galima teigti, kad valstybės narės nesupranta, jog pagal 3 straipsnio 4 dalį reikia imtis aktyvių veiksmų, ir pagal daugumą valstybių atrodo, kad siekiant įvykdyti šiame straipsnyje numatytą reikalavimą pakanka tiesiog suteikti kompetentingoms institucijoms galimybę susipažinti su informacija (vienokia ar kitokia forma). Atrodo, kad tai prieštarauja straipsnio nuostatoms, ypač valstybių narių pareigai „*užtikrinti*“, kad teisėsaugos institucijos prireikus ieškotų informacijos Interpolo duomenų bazėje.

3.7. Kaip šios kompetentingos institucijos buvo nustatytos?

Nustatymo būdai yra įvairūs; tai buvo daroma remiantis nacionalinės teisės aktais, nacionalinėmis konsultacijomis, „būtina žinoti“ vertinimais, Interpolo įstatais (statutais) arba dėl to dar nėra nuspręsta. Numatytos šios institucijos:

– Federalinė vidaus reikalų, saugumo įstaigų ir federalinės policijos regioninių administracinių institucijų ir įstaigų ministerija (Austrija)

– Institucijos, galinčios efektyviai prisidėti užkertant kelią ir stabdant nusikalstamumą (Čekijos Respublika)

– Federalinė kriminalinė policija, federalinės policijos valdyba ir atitinkamos žemės valstybinės tarnybos. Ateityje bus įtraukta Muitinės kriminologijos tarnyba (Vokietija)

– Nacionaliniai informaciniai punktai ar biurai (Suomija, Italija ir Liuksemburgas)

– Pagal Interpolo standartus ir nacionalinę teisę apibrėžtos institucijos (Lenkija)

– Visos teisėsaugos institucijos, įskaitant muitinę (Portugalija)

– Tik policijos institucijos (Slovėnija); ir

– Visos teisėsaugos institucijos ar kitos institucijos, turinčios teisinį poreikį susipažinti su tokiais duomenimis; taip pat apima Darbo ir pensijų, prekybos standartų departamentą (JK).

Iš esmės pateikta įvairių apibrėžimų, remiantis įvairiais pagrindais. Tačiau aišku, kad kriminalinės teisėsaugos institucijos (kaip paprastai suprantama sąvoka) galės susipažinti su informacija, kuria keičiamasi, net jei jos galės tai padaryti tik netiesioginiu būdu (t. y. per centrinius informacinius punktus).

3.8. Ar Jūsų valstybė narė parengė rekomendacijas tiems atvejams, kai gali prireikti ieškoti informacijos Interpolo duomenų bazėje?

12 iš 17 atsakiusių valstybių, atrodo, nėra parengusios tokių rekomendacijų (tačiau 4 iš šių valstybių planuoja tai padaryti ateityje, o 7 sudaro įspūdį, kad nėra būtina parengti tokias rekomendacijas ir to neplanuoja daryti). Pagal keturių valstybių narių pateiktus atsakymus nėra aišku, ar tokios rekomendacijos yra parengtos ir ar jos yra būtinos. Atrodo, kad pagal pateiktus šių valstybių narių atsakymus pakanka tik fakto, jog suteikiama potenciali galimybė, siekiant tenkinti teisėsaugos institucijų mokymo ar konsultavimo poreikį naudojantis Interpolo duomenų baze. Tik 1 iš 17 atsakiusių valstybių (JK) yra parengusi konkrečias rekomendacijas ir mokymus šiuo atžvilgiu.

Iš esmės vėl atrodo, kad valstybės narės apskritai nesiima ypač aktyvių veiksmų apmokyti savo teisėsaugos institucijas. Atrodo, kad dauguma valstybių nemano, kad yra būtina parengti rekomendacijas ir mokymus, skirtus teisėsaugos institucijoms, siekiant įvykdyti 3 straipsnio 3 dalyje numatytą bendro pobūdžio reikalavimą.

3.9. Ar Jūsų valstybė narė jau sukūrė infrastruktūrą, būtiną užklausoms palengvinti, pagal Bendrosios pozicijos 2005/69/TVR 3 straipsnio 4 dalį? Jei taip, apibūdinkite tai.

7 iš 17 atsakiusių valstybių nurodė, kad jos kuria ar įgyvendina tokią infrastruktūrą. Pagal 6 valstybių narių pateiktus atsakymus nėra aišku, ar tokia infrastruktūra buvo sukurta ar ne. Atrodo, kad 4 valstybės narės (JK, Belgija, Vokietija ir Liuksemburgas) sukūrė tokią infrastruktūrą.

Atsižvelgiant į didžiosios dalies atsakiusių valstybių išdėstytus ketinimus, taip pat į JK, Belgijos, Vokietijos ir Liuksemburgo sukurtas sistemas, aišku, kad dauguma valstybių imasi aktyvių veiksmų įvykdyti šį konkretų reikalavimą. Atsižvelgiant į kitas valstybes nares, atrodo, kad iš kai kurių atsakymų galima daryti išvadą, jog jos nepakankamai griežtai aiškina 3 straipsnio 4 dalį.

3.10. Kaip Jūsų valstybė narė užtikrina tinkamą asmens duomenų apsaugą atitinkamoje Interpolo šalyje narėje ir pagarbą pagrindinėms teisėms ir laisvėms ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu?

9 iš 17 atsakiusių valstybių nurodo, kad keičiantis tokia informacija duomenys apsaugomi, remiantis nacionaline (ir (arba) tarptautine) duomenų apsaugos sistema. Kitos 5 valstybės narės nurodė, kad nėra keičiamasi asmens duomenimis. Austrija vis dar derasi su Interpolu šiuo klausimu, Nyderlandai apsaugo duomenis, ribodami galimybę juos gauti, o Italija nepateikė atsakymo.

3.11. Kaip Jūsų valstybė narė užtikrina, kad identifikacijos Interpolo duomenų bazėje atveju kompetentingos institucijos imtųsi veiksmų pagal nacionalinę teisę?

Valstybės, pateikusios atsakymus, dvejopai aiškino šį klausimą. Pirma, kai kurios iš jų manė, kad klausimas buvo susijęs su jų pačių gebėjimu užtikrinti, kad būtų reaguojama, kai kiti suranda informaciją. Kitos valstybės narės manė, kad klausimas susijęs su tuo, kaip jos galėtų užtikrinti, kad kitos valstybės narės, suradusios informaciją, skubiai reaguotų.

Būdai, kuriuos naudoja valstybės narės, dėmesį skiriančios savo pačių vidaus gebėjimams veiksmingai reaguoti:

- griežtų vidaus taisyklių ir procedūrų naudojimas
- patikros procedūrų su BCN operatoriais rengimas
- automatiniai sėkmingos paieškos indikatoriai
- OCN įtraukimas į procesą ir
- NCI kontrolė ir patikra.

Dažniausiai nurodomas būdas užtikrinti paskesnes priemones, susijusias su informacija, buvo ne visiškai apibrėžtų vidaus procedūrų taikymas ir tinkamų standartų išlaikymas. Tai dar kartą parodo, kad šioje srityje taikomas nelabai iniciatyvus metodas. Valstybės narės, skiriančios dėmesį kitų valstybių narių gebėjimui imtis paskesnių priemonių, susijusių su atitinkamos informacijos suradimu, taiko tokius metodus:

- atsižvelgimas į netinkamus veiksmus palaikant ryšius ateityje
- rėmimasis Interpolo veiklos taisyklėmis; ir
- prašymai paaiškinti ir pateikti komentarus, jei surandama informacija.

Pagal pateiktus atsakymus vidaus procedūrų naudojimas ir automatinis įspėjimas, kai randama informacija, atliks pagrindinį vaidmenį užtikrinant vidaus veiksmingumą imantis paskesnių

priemonių, kai randama informacija. Atsižvelgiant į išorinį kontekstą (t. y. priemonės, skirtos užtikrinti, kad išorės veikėjai reaguotų laiku), gali būti, kad valstybėms narėms, kurios laiku nepateikia informacijos, bus taikomos neformalios sankcijos ar įpareigojimai.

4. KONKREČIOS IŠVADOS

Siekiant pateikti bendrą bendrosios pozicijos įgyvendinimo apžvalgą, vėl reikia sugrįžti prie nustatytų 5 pagrindinių įpareigojimų.

4.1. Keistis visais esamais ir būsimais paso duomenimis (kaip apibrėžta) su Interpolu.

Atsižvelgiant į 11 iš 17 valstybių teigiamus atsakymus ir į būsimą dar 3 valstybių dalyvavimą, atrodo, kad padaryta didelė pažanga keičiantis nacionaliniais duomenimis su Interpolu. Valstybės, kurios nesikeitė duomenimis su Interpolu (Ispanija, Estija ir Slovakija), nepaaiškino, kodėl neįvykdė šio reikalavimo.

Santykinė valstybių narių sėkmė įgyvendinant šią bendrosios pozicijos dalį galbūt atspindi supratimą, kad tai yra pagrindinis valstybėms narėms skirtas įpareigojimas, kuris turi būti įvykdytas siekiant, kad konkreti valstybė narė būtų pripažinta kaip įgyvendinanti bendrąją poziciją. Šioje santykinai sėkmingoje keitimosi informacija srityje reikėtų skirti dėmesį paso duomenų apibrėžimui. 2 straipsnio 1 dalyje raginama keistis duomenimis, susijusiais su „*išduotais pasais ir tuščiais pasų blankais, kurie yra pavogti, pamesti ar neteisėtai pasisavinti*“. Kai kuriais atvejais valstybės narės viršija šį reikalavimą teikdamos, pavyzdžiui, informaciją apie asmens tapatybės korteles ir vairuotojo pažymėjimus. Tai nėra blogas dalykas pats savaime, o iš tikrųjų yra pageidautinas atsižvelgiant į santykinai laisvą galimybę keliauti ES tik su asmens tapatybės kortelėmis. Tačiau, kita vertus, Lenkija keičiasi tik informacija, susijusia su pasais, kurie buvo pamesti ar pavogti vykdant nusikaltimą. Logiška, kad pasas, pamestas dėl aplaidumo, gali sudaryti tokią pačią didelę grėsmę Sąjungos saugumui kaip ir pavogtas pasas. Iš esmės dėmesys turėtų būti kreipiamas tam, kad valstybės narės atsižvelgtų į 2 straipsnio 1 dalyje pateiktą apibrėžimą, kadangi informacijos, kuria keičiamasi, trūkumai galėtų būti esminiai.

Nepaisant to, kad ne visos valstybės narės atsakė į Komisijos pateiktą klausimyną, Interpolas nurodo, kad 18 iš 25 valstybių narių šiuo metu dalyvauja pavogtų kelionės dokumentų duomenų bazėje. Pagal Interpolo turimą informaciją Austrija, Danija, Vengrija, Latvija, Nyderlandai, Slovakija ir Švedija neteikia duomenų į šią bazę. Interpolas pažymi, kad kai kurios iš šių valstybių narių netrukus turėtų pradėti keistis informacija, tačiau šiuo metu derasi ar įgyvendina reikiamas priemones.

Interpolo turimi duomenys, kad ES valstybės į Interpolo duomenų bazę pateikė duomenis, susijusius su 6 394 305 pamestais ar dingusiais kelionės dokumentais, rodo tai, jog valstybės narės didžiąja dalimi įvykdė šį esminį reikalavimą. Palyginus tai su visų kitų Interpolo dalyvių pateiktais duomenimis apie 2 449 300 dokumentų, ES kol kas daugiausia prisideda plėtojant šią bazę.[1] 2002 m. šis skaičius ES atžvilgiu buvo 783. Tai rodo, kad labai padidėjo dalyvavimas šioje sistemoje ir kad ES šiuo metu atlieka pagrindinį vaidmenį stiprinant Interpolo pajėgumus.

[1] 2005 m. lapkričio 23 d. duomenys.

4.2. Tokiais duomenimis keistis tik su tomis Interpolo narėmis, kurios užtikrina tinkamą asmens duomenų apsaugos lygį

Valstybėms narėms sunku užtikrinti, kad kitose Interpolo veikloje dalyvaujančiose valstybėse būtų priimtos tinkamos duomenų apsaugos priemonės. Daugiausia įvedant duomenis ar jų ieškant Interpolo STD duomenų bazėje (pavogtų kelionės dokumentų duomenų bazė) nebus keičiamasi jokiais asmens duomenimis, išskyrus išduotų pasų numerius[2], dėl bendrosios pozicijos 2 straipsnio 1 dalyje pateikto „paso duomenų“ apibrėžimo. Iš pirmo žvilgsnio tai reiškia, kad *šiame etape* keičiantis informacija nėra didelio poreikio imtis duomenų apsaugos priemonių – tai kelios valstybės narės pažymėjo savo atsakymuose į klausimyną. Taip būtų, nebent kai kurios valstybės narės iš tikrųjų pateiktų asmens duomenis į Interpolo STD duomenų bazę, o tokiu atveju būtina imtis aiškių duomenų apsaugos priemonių. Reikėtų pažymėti, kad dauguma valstybių narių nurodė, kad, jų nuomone, pasų numeriai nėra asmens duomenys.

Tik viena valstybė narė (Nyderlandai) daro aiškų skirtumą, su kuo keistis duomenimis. Kitos dvi valstybės narės dar sprendžia šį klausimą. Tai parodo didelį dalies valstybių narių norą palyginti laisvai keistis jų turimais duomenimis ir tam tikrą nesidomėjimą tuo, ar valstybės, su kuriomis jos keičiasi duomenimis, užtikrina tinkamą asmens duomenų apsaugą. Tai būtų visai teisinga, kai pirminiame duomenų užklausos etape faktiškai nesikeičiama asmens duomenimis. Tokiu būdu kelios valstybės narės aiškiai nurodo, kad nėra daromas skirtumas, kadangi duomenų teikimas į Interpolo STD duomenų bazę pats savaime nėra keitimasis asmenine informacija.

Tačiau vėl neatsakoma į klausimą, ar toks skirtumas daromas, kai padaroma užklausa Interpolo STD duomenų bazėje ir bus keičiamasi tikrais asmens duomenimis, susijusiais su ta užklausa. JK ir Portugalijos atsakymuose užsimenama apie tokią situaciją ir pabrėžiama, kad turėtų būti atliktas kiekvieno prašymo suteikti informaciją rizikos vertinimas prieš atskleidžiant tokią informaciją arba turėtų būti taikomos atitinkamos duomenų apsaugos nuostatos, „būtina žinoti“ ir abipusiškumo principai (Portugalijos atveju). Tokį metodą turbūt būtų taikiusi dauguma valstybių narių, jei šis klausimas būtų susijęs tik su keitimosi asmens duomenimis etapu, einančiu po sėkmingos paieškos STD sistemoje.

4.3. Užtikrinti, kad tokiais duomenimis su Interpolu būtų keičiamasi nedelsiant, kai jie įvedami į nacionalinę duomenų bazę ar SIS.

Valstybės narės nepasiekė gerų rezultatų, užtikrindamos, kad Interpolui būtų nedelsiant pateikiami atitinkami duomenys, kai jie tik įvedami į nacionalinę duomenų bazę ar SIS. Tiesa, daug valstybių narių keičiasi šia informacija per 24 valandas, o tai iš pirmo žvilgsnio rodo tinkamus administracinius gebėjimus. Tačiau reikėtų pažymėti, kad teisėsaugos srityje laikas yra pats svarbiausias veiksnys, ypač kai tai susiję su neteisėtai kertančių sieną asmenų reguliavimu. Kuo ilgiau laiko užtrunka gauti informaciją, tuo ji yra mažiau vertinga. Iš esmės reikėtų pabrėžti įpareigojimo pobūdį ir priežastis, dėl kurių aiškiai reikalaujama *skubiai* pateikti informaciją. Portugalija, Nyderlandai ir Vokietija įrodė, kad įmanoma skubiai keistis informacija. Taip pat tai, kad Portugalija sugeba tai daryti tiesiog elektroniniu paštu ir (arba) faksu, parodo, kad tokiu būdu galima greitai keistis informacija nenaudojant brangių ir sudėtingų informacinių technologijų sistemų.

---

[2] Žr. 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo.

Visoms valstybėms narėms svarbu, kad kaip įmanoma greičiau būtų keičiamasi informacija su Interpolu, kadangi tai padidins informacijos vertę ir bendrai visos keitimosi informacija sistemos vertę, o tai bus naudinga visiems.

4.4. Užtikrinti, kad jų kompetentingos teisėsaugos institucijos naudotųsi Interpolo duomenų baze, kad galėtų susipažinti su tokia informacija, kai to reikia vykdant jų uždavinius.

Į šį klausimą pateikti neišsamūs atsakymai, tuo parodomas vyraujantis valstybių narių požiūris, kad paprasčiausiai sudariusios galimybę savo teisėsaugos institucijoms tiesiogiai ar netiesiogiai naudotis Interpolo duomenų baze jos „užtikrina“, kad būtų naudojamasi šiuo svarbiu informacijos šaltiniu. Atrodo, kad atsižvelgiant į bendrosios pozicijos išdėstymo stilių reikėtų taikyti griežtesnį ir aktyvesnį metodą, tokiu būdu sukuriant sistemą bent jau skatinti teisėsaugos pareigūnus naudotis Interpolo duomenų baze.

Jei buvo imtasi priemonių, jos yra palyginti nereikšmingos – pavyzdžiui, paprasčiausiai suteikus informaciją pareigūnams, kad jie turi galimybę gauti informaciją. Dauguma valstybių narių tiesiog neskyrė dėmesio šiam aspektui, o vietoj to išdėstė priemones, kurių jos ėmėsi, kad būtų galima gauti informaciją. Tai galbūt reiškia, kad numačius keitimosi informacija priemones nebuvo imtasi veiksmų siekiant, kad jomis būtų faktiškai naudojamasi. Jei faktiškai nesinaudojama Interpolo duomenų baze ir pareigūnai iš esmės užmiršta apie jos buvimą, tada gali iškilti grėsmė, kad nebus išnaudojamas šis labai naudingas informacijos šaltinis. Iš esmės tikrai tikslinga valstybėms narėms numatyti griežtas naudojimosi STD duomenų baze taisykles ir užtikrinti, kad šių taisyklių būtų nuolat laikomasi.

Paprastesnis būdas padėčiai pagerinti yra rengti mokymus ir teikti rekomendacijas šioje srityje. Tačiau valstybės narės vėl nesiėmė itin aktyvių veiksmų, dauguma jų nėra parengusios jokių rekomendacijų šiuo klausimu, o beveik pusė valstybių narių nemano, kad apskritai yra atvejų, kai reikalingos tokios rekomendacijos. Vienintelė JK matė poreikį parengti tokio pobūdžio rekomendacijas.

Stebina, jog šioje srityje nesiimama pakankamai veiksmų, kadangi Interpolo STD duomenų bazė nacionalinėms teisėsaugos institucijoms gali duoti daug naudos, ypač pagrindinėse organizuoto nusikalstamumo, nelegalios imigracijos ir terorizmo srityse. Pačiai valstybei narei naudinga imtis aktyvesnių veiksmų šiuo klausimu.

Interpolo duomenys rodo, kad nors ES pateikia daugiausia informacijos į pamestų kelionės dokumentų duomenų bazę, ji atlieka tik mažą paieškų dalį – 8520 paieškų 2005 m., palyginti su bendru 43 316 paieškų skaičiumi. Teigiama yra tai, kad 2004 m. valstybės narės atliko tik 3955 paieškas, taigi per tą laikotarpį buvo padaryta aiški pažanga naudojant duomenų bazę. Tai, kad valstybės narės ne veltui deda pastangas, naudodamos duomenų bazę, turbūt atspindi faktas, kad 2005 m., nepaisant jų palyginti mažos visų atliktų paieškų dalies, 381 ES valstybių paieška buvo sėkminga, o valstybių, nepriklausančių ES, – 457.

4.5. Užtikrinti, kad ne vėliau kaip 2005 m. gruodžio mėn. būtų sukurta tinkama infrastruktūra užklausoms palengvinti.

Atsižvelgiant į informaciją, gautą atsakant į klausimyną, tik Belgijai, Vokietijai, Liuksemburgui ir JK pavyko iš tikrųjų įvykdyti šį įpareigojimą. Kitos septynios valstybės narės tvirtina, kad jos ketina įgyvendinti šį įpareigojimą – jos šiuo metu kuria reikiamą infrastruktūrą arba ją įgyvendina. Kadangi tai turbūt yra vienas iš brangiausių ir

sudėtingiausių bendrojoje pozicijoje numatytų įpareigojimų, suprantama, kad pažanga daroma lėčiau, nei tiesiog perduodant informaciją Interpolui. Tačiau daug valstybių narių vis dar aiškiai neįvykdė įpareigojimo sukurti konkrečią infrastruktūrą, kad institucijos galėtų maksimaliai pasinaudoti Interpolo konsultacijų sistema. Iš kitų atsakymų nėra aišku, kiek valstybių narių visai neįvykdė šio įpareigojimo ir kurios iš jų artimiausiu metu neketina to padaryti. Atsižvelgiant į tokią padėtį, būtina, kad dalis valstybių narių pateiktų išsamesnę informaciją.

BENDROS IŠVADOS

Valstybės narės didžia dalimi laikėsi bendrosios pozicijos nuostatų, daugiausia įvykdydamos akivaizdžiausius ir daugeliu atžvilgiu lengviausius įpareigojimus – pateikdamos nacionalinę informaciją į Interpolo STD duomenų bazę. Tačiau bendroji pozicija, bendrai paėmus, vis dar nėra visiškai įgyvendinta ir dėl to reikia, kad dalis valstybių narių imtųsi aktyvesnių, visapusiškų ir ryžtingų pastangų įgyvendinti nuostatas taip, kad visos valstybės narės, keisdamosi informacija su Interpolu, gautų kaip įmanoma didžiausią naudą.

Prieš įgyvendinant bendrąją poziciją, ES valstybės narės į Interpolo STD duomenų bazę pateikė duomenis, susijusius su 4 567 267 dokumentais. Pateikus bendrąją poziciją, šie skaičiai išaugo iki 6 394 305 duomenų, įvestų 18 valstybių narių.[3] Taip pat per tą patį laikotarpį ES valstybių narių duomenų bazėje atliktų paieškų skaičius išaugo nuo 3955 iki 8520, o sėkmingų bandymų – nuo 173 iki 381.Akivaizdu, kad buvo padaryta tam tikra pažanga, tačiau tai tikrai dar nereiškia, jog ES tinkamai dalyvauja Interpolo pavogtų kelionės dokumentų duomenų bazėje. Norint tai pasiekti, kai kurios valstybės narės turi dėti dar daugiau pastangų.

Buvo remiamasi šios Komisijos ataskaitos turiniu, kadangi joje apibūdinama padėtis, buvusi ataskaitos rengimo metu (2005 m. pabaiga). Tuo tarpu Komisija gavo informaciją, pirmiausia 2006 m. sausio mėn. vykusio bendro ES ir JAV vizito Tarptautinės kriminalinės policijos organizacijos (TKPO–Interpolo) Generaliniame sekretoriate metu, kad padaryta didelė pažanga įgyvendinant bendrąją poziciją.

2006 m. sausio 25 d. Interpolas informavo bendro ES (PRES/COM) ir JAV vizito TKPO Generaliniame sekretoriate dalyvius, kad visos valstybės narės keitėsi pamestų ir pavogtų pasų duomenimis su Interpolu arba bent jau ėmėsi konkrečių priemonių, kad galėtų tai padaryti artimiausiu metu. 2006 m. vasario mėn. TKPO–Interpolo Generalinis sekretoriatas pateikė naujus statistinius duomenis, rodančius, kad padėtis pagerėjo, ypač atsižvelgiant į valstybių narių atliktas paieškas Interpolo pavogtų kelionės dokumentų duomenų bazėje.

Pagal 2006 m. vasario mėn. duomenis galima teigti, kad prieš įgyvendinant Tarybos bendrąją poziciją 15 ES valstybių narių į Interpolo STD duomenų bazę pateikė duomenis, susijusius su 4 567 267 dokumentais. Pateikus bendrąją poziciją, 2005 m. pabaigoje šie skaičiai išaugo iki 7 790 792 duomenų, įvestų 21 valstybės narės.

Remiantis naujaisiais Interpolo statistiniais duomenimis, 2005 m. valstybės narės atliko 9087 paieškas (2004 m. – 3955), palyginti su bendru 211 033 visame pasaulyje atliktų paieškų skaičiumi (2004 m. – 43 316).

---

[3] 2005 m. lapkričio 23 d. duomenys.